

مرکز پژوهش‌های حقوقی و فقهی
معاونت آموزش
اداره کل ثبت و پذیرش

امتحانات متمرکز تکمیلی (سطح ۳)

خرداد سال تحصیلی ۹۶-۹۵

رشته فقه ورودی ۹۳

مهر مدرسه

ساعت برگزاری: ۹ صبح	نمره: ۱۰	محل پانگونی: ۷۰ دقیقه
ساعت برگزاری: ۹ صبح	نمره: ۱۶	محل پانگونی: ۸۰ دقیقه

شماره یا نام مصحح اول	نمره بر عدد	نمره بر حروف
شماره یا نام مصحح دوم	نمره بر عدد	نمره بر حروف

کد امتحان:	۳۹۵۲/۰۵
تاریخ:	۹۶/۳/۱۱
عنوان:	فقه ۹
کتاب:	مکاسب محرمة، مرحوم شیخ انصاری
محدوده:	از اول مکاسب محرمة تا ابتدای المساله الثالثه عشره

نام و نام خانوادگی: نام پدر: کد طلایی: مدرسه علمیه:

۱- به نظر مصنف اگر بین دافع و قابض در رشوه یا هدیه بودن چیزی اختلاف شود (دافع مدعی رشوه شود و قابض ادعای هدیه بودن داشته باشد) قول کدام مقدم می شود و چرا؟

۰/۵

الف) قول قابض به خاطر اصالت ضمان ☐

ب) قول دافع به خاطر اصالت عدم ضمان ☐

ج) قول قابض به خاطر اصالت عدم ضمان ☐

د) قول دافع به خاطر اصالت ضمان ☐

۲- در بحث ملاک حرمت در بحث اعلام عیب، کدام گزینه صحیح است؟

۰/۵

الف) اگر عیب حقی باشد و بایع قصد تلبیس مشتری را داشته باشد ☐

ب) اگر عیب جلی باشد و بایع قصد تلبیس مشتری را داشته باشد ☐

ج) اگر بایع قصد تلبیس امر بر مشتری را داشته باشد خواه عیب حقی باشد خواه جلی ☐

د) اگر عیب حقی باشد و لو اینکه بایع قصد تلبیس مشتری را نداشته باشد ☐

۳- اگر بایع وصف مفقودی را در معامله اظهار کند، چه نوع خیاری برای مشتری وجود دارد؟

۰/۵

الف) خيار تدلیس ☐

ب) خيار تبعض صفقه ☐

ج) خيار عیب ☐

د) خيار غبن ☐

۴- کدام گزینه بیانگر امر حاکم بر قاعده «جواز الانتفاع بالأشياء إلّا ما خرج بالدلیل» می باشد؟

۰/۵

الف) اصالت الجواز ☐

ب) قاعده حل الإنتفاع بما فی الارض ☐

ج) آیه: «إنما الخمر والميسر والأنصاب والأزلام رجسٌ من عمل الشيطان فاجتنبوه» ☐

د) همه موارد ☐

۵- معنای حرمت اکتساب چیست؟

۰/۵

الف) حرمت نقل و انتقال به قصد ترتب اثر محرم ☐

ب) حرمت اكل مال در مقابل آن ☐

ج) حرمت نقل و انتقال مطلقا ☐

د) حرمت اكل مال بالباطل انتفاع. ☐

۶- حکم کتب باطله که موجب ضلال نمی شوند، از حیث مالیت و وجوب اتلاف کدام است؟

۰/۵

الف) داخل در اموال نمی شوند ولی دلیلی بر وجوب اتلاف آنها نیست. ☐

ب) جزء اموال هستند ولی اتلاف آنها واجب است. ☐

ج) داخل در اموال هستند و اتلاف آنها ضرورتی ندارد. ☐

د) داخل در اموال نیستند و اتلاف آنها واجب است. ☐

۷- فالنبوی: «ان الله اذا حرم شيئاً حرم ثمنه» دال على انه اذا حرم شيئاً بقول مطلق، حرم بيعه ان تحريم عينه اما راجع الى تحريم جميع

منافعه او إلى تحريم اهم منافعه الذي يتبادر عند الإطلاق بحيث يكون غيره غير مقصود منه. ص ۲۴

الف) حديث نبوی را با توجه به قید «بقول مطلق» معنا کنید.

بقول مطلق: یعنی تحريم در آن مطلق است و مقید به بقید اكل یا شرب یا استعمال دیگر نیست.

ب) مرجع ضمائر «غیره» و «منه» را بیان کرده و عبارت «يكون غيره غير مقصود منه» را ترجمه کنید.

ضمير غيره به المتبادر بر می گردد، و المتبادر هم همان منافع مهمه است. و ضمير منه به الاطلاق بر می گردد یعنی من الإطلاق، بل المقصود هي المنافع المهمة.

۸- چرا نمی توان بر حرمت تشبیب به لزوم هتك المرأة، ایذا، اغراء فساق استدلال کرد؟ ص ۱۷۳

زیرا این موارد برای اثبات تحريم رسا نیستند، ضمن اینکه رابطه تساوی نیز بین این موارد و حرمت تشبیب سنت، زیرا گاهی با تشبیب همه این موارد محقق می شوند مثل تشبیب به زوجه و گاه اخص از مدعی هستند یعنی علیرغم تحقق تشبیب هیچ کدام از موارد محقق نشده اند.

۹- والتحریم من هذا القسم (ای النوع الثالث من المكاسب المحرمه) ليس إلا من حيث عدم تملك الثمن و الدليل على الفساد في هذا

القسم على ما صرح به في الإيضاح و فيه تأمل. ص ۱۴۷- ۱۴۵

الف) نوع سوم از مکاسب محرمه چیست و تحريم در این نوع، چه نوع تحريمی است؟

ما لا منفعة فيه منفعة محلله معتدّه بها العقلاء، یعنی آنچه منفعت محلله مورد اعتنای فقها نداشته باشد.

تحريم وضعی

ب) وجه تأمل را بیان کنید.

شيخ به دليل فساد در کتاب ایضاح این اشکال را وارد کرده اند که در بسیاری از موارد و در بسیاری از اشیاء که عرفاً مال نامیده می شود منافعی وجود دارد که اگر چه این منافع کم هستند ولی بذل مقدار کمی از مال در مقابل آن منافع محقق، سفته نیست.

ج) مستند شيخ برای تحريم در این نوع چیست؟

دلالت نصوص و اقوال فقهاء بر عدم اعتنای شارع به منافع نادر است، دليل مورد نظر ایشان است با ذکر مواردی از این اقوال مانند آنچه در مبسوط ذکر شده است و مغنیه هم اجماع قرآن را ادعا کرده است.

*سؤالات زیر مختص طلاب غير حضوری مکاتبه ای می باشد:

۱۰- و منها آلات اللهو و حيث ان المراد بالآلات اللهو ما اعد له. توقف على تعيين معنى اللهو و حرمة مطلق اللهو إلا أن المتيقن منه ما كان

من جنس المزامير و آلات الاغاني. ص ۹۶

الف) آلات لهو ذیل چه عنوانی از انواع مکاسب محرمه واقع می شوند.

ب) عبارت را کاملاً توضیح داده و نظر شيخ (رحمه اله) را بیان کنید.

النوع الثاني، ما يحرم لتحريم ما يقصد منه

المراد از آلات اللهو آنچه چیزی است که برای لهو آماده شده است. و این مساله اگر چه متوقف بر فهم معنای لهو است از این جهت که حکم بتحريم بيع الات اللهو متوقف است بر شناخت لهو از این جهت که قوام الحكم به موضوعی است که در این مقام مقید به مضاف الیه می باشد. پس شناخت حکم متوقف بر شناخت قید است ولی از انجایی که مراد ما از آلات لهو در اینجا خصوص مواردی است که ذکر شده ضرورتی به تحقیق در مواردی که گذشت احساس نمی شود. و لذا آنچه چیزی که از جنس مزامیر و الات الأغاني و از جنس طبول باشد، جزء آلات لهو محسوب می شود. منظور از آلات الأغاني آنچه چیزی است که از آن اصوات ملهیه اراده شده است.

۱۱- بر نگهداری تصویر به روایتی از تحف العقول استدلال شده «إنما حرم الله الصناعات التي يجيء منها الفساد محضاً يحرم

جميع التقلب فيه، کیفیت استدلال و جواب شيخ از این استدلال را بیان کنید. ص ۱۹۶

بر اساس روایت «انما...» هر آنچه از صنعت آن فساد محض ایجاد شود حرام است یعنی از این صنایع تصاویر است که از آن فساد محض ایجاد می شود، پس همه انواع تقلب در آن حرام است.

حصر در این روایت، به قرینه فقره سابقه آن، حصر اضافی است نسبت به دو قسم. به این معنا که از این دو قسم حرام نمی شود مگر آنچه فایده اش منحصر در حرام شود و بر آن چیزی غیر از فساد مترتب نشود.

۱۲- و مما يعد من الرشوة أو يلحق بها المعاملة المشتملة على المحاباة...، فإن لم يقصد من المعاملة الا المحاباة التي في ضمنها أو قصد

المعاملة لكن جعل المحاباة لأجل الحكم فهي الرشوة. ص ۲۴۵

الف) معامله مشتمل بر محاباه را با ذکر یک مثال توضیح دهید.

ب) عبارت را توضیح داده و بیان کنید که چگونه رشوه شامل دو صورت مذکور می‌شود؟
مثل خرید از قاضی آن چیزی را که معادل ده درهم است به یک درهم.

به معنای إعطاء المبیع إلی المشتري بأقل من ثمنه المتعارف فی السوق است یعنی در حالی که قیمت یک چیز بیشتر از ده درهم است به قیمت یک درهم فروخته می‌شود به قاضی به دلیلی که بایع آن را قصد کرده است که همان حکم کردن به نفع بایع است به گونه ای که اگر این حکم نبود آن شی را به یک درهم نمی‌فروخت این نوع معامله در واقع نوعی از فرار از رشوه است.

در حالی که از اقسام سه گانه این معامله دو قسم آن، فاسد است به دلیلی که ذیل هر کدام ذکر می‌شود قسم اول: اینکه بایع فقط قصد محاباه در ضمن معامله را داشته باشد، این قسم قطعاً باطل است زیرا قصد واقعی بایع حکم قاضی است و اگر بحث حکم نمی بود قطعاً آن را به این گونه نمی فروخت.

در قسم دوم هم قصد محابی از فروش آن به قاضی به کمتر از قیمت مقرر در بدو امر معامله است ولی هدفش از ایجاد نقص در قیمت دستیابی به حکم قاضی است این قسم هم به همان دلیلی که در قسم اول گذشت باطل است. شیخ هر دوی این اقسام را رشوه و حرام دانسته است.

*سامانه پیام کوتاه ۵۰۰۰۱۷۱۷۲۱۴۴۲۱ اداره کل سنجش و پذیرش معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سؤالات امتحانی می‌باشد.

«ذکر کد امتحان و شماره سؤال به صورت دقیق جهت امکان بررسی و جوابگویی ضروری است.»